

Frédéric Chopin och George Sand hamnade i en fascinerande, men också skrämmande miljö på Mallorca.

FOTO: MUSIKMUSEET, STOCKHOLM

Mjölken från get och får blev Chopins räddning den kalla vintern på Mallorca

Många har hört talas om den romantiska kärlekssagan mellan Frédéric Chopin och den franska författarinnan George Sand. Hade de inte rest inkognito från Paris till Mallorca för att få vara ifred för världen? Men Chopin blev sjuk och den passionerade kärleken skulle långsamt upplösas i något annat.

Vad var det egentligen som hände?

Det älskande paret hamnade i en miljö som på många sätt var fascinerande, men också skrämmande. De reste inte ensamma utan åtföljdes av en tjänsteflicka och George Sands två barn, Solange, 10 år, och Maurice, 15.

När de landsteg i Palma verkade det som om deras förhoppningar om en romantisk ö skulle infrias. Både George och Frédéric var entusiastiska och berättar om det vackra vädret med ljumma vindar och lukten av blommor. Snart förbyttes dock förväntningarna i besvikelse. Det var mycket svårt att få någonstans att bo. Till slut hittade de ett hus utanför Palma. Det var vackert beläget och omgivet av exotiska träd och växter. När vädret slog om till regn och storm blev det dock outhärdligt i huset, som

inte kunde värmas upp. Chopin besvärades av en ihållande hosta, troligen en övre luftvägsinfektion.

Betraktades som pestsmittade

Nu gjorde de något som de skulle ångra: de kallade på ortens läkare, som undersökte sjuklingen och kom fram till att han hade smittsam lung-
sot och snart skulle dö. Ryktet om Chopins sjukdom spred sig snabbt i trakten. Lokalbefolkningen undvek dem som om de vore pestsmittade. Ägaren av huset uppmanade dem att genast ge sig av. Huset fick vädras och allt som de hade varit i kontakt med skulle brännas – på gästernas bekostnad. Man hade klart för sig att lungsot, senare tiders tuberkulos, var smittsam. Det säkraste sättet att bli kvitt infektiösa agens ansågs vara elden.

Till Valldemosa, ett övergivet kloster

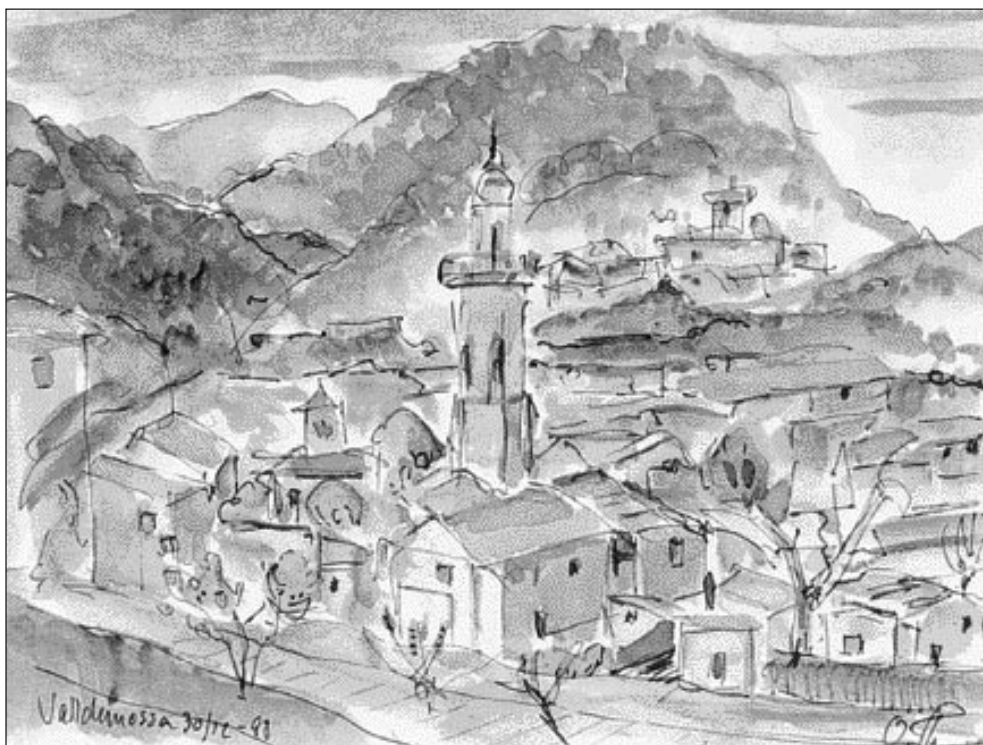
De flyttade till ett gammalt övergivet kloster i bergen, sannerligen ett romantiskt ställe med vacker utsikt. Här levde de ett liv isolerat från befolkningen i byn. Georges skildring är mest en sorglig historia om hennes

MEDICIN HISTORISK

paus
Medicinhistoriska ögonblicksbilder, i form av en kort text till en bra bild, välkomnas!

»Medicinhistorisk paus»
Läkartidningen
Box 5603
114 86 Stockholm

Redaktör:
Kristina Räf

Valldemosa i bergen. Akvarell av artikelförfattaren Olav Thulesius.

svårigheter att skaffa mat, umbäranden, primitiva förhållanden och tjuvaktiga bybor. Hon nämner inte ens sin älskling vid namn, utan talar bara om »our invalid», den lungsjuke Chopin.

Get- och fårmjölk gjorde susen

När Chopins hosta blev värre tillkallades en läkare, som återigen konstaterade lungsot, förordnade återlätning, svält och mjölk. Både patienten och George Sand ställde sig mycket tveksamma till denna ordination, men läkaren stod på sig. »Åderlätning kan rädda honom, och om ni vägrar kommer han att dö.»

Instinktivt kände George på sig att en sådan kur snarare skulle ta livet av honom. De enades om mjölk som lämplig medicin. De lyckades köpa en afrikansk get och ett får som fick beta i klosterträdgården och som de egenhändigt mjölkade. Detta gjorde susen, Chopin tillfrisknade.

Ändå var de lyckliga

Man förstår Sands dystra omdömen när man läser en nyligen utkommen exposé om Mallorca av Robert Graves. Han tillbringade större delen

av sitt liv i grannbyn, Deia, och kände väl till människorna i Valldemosa. Han förklarar varför George Sand hade en sådan negativ syn på ön och dess befolkning. De djupt religiösa och konservativa mallorkinerna tog helt avstånd från de ogudaktiga och omoraliska inkräktarna från Frankrike med deras egendomliga idéer.

En mer positiv bild av Mallorca-besöket får man dock i Pam Browns biografi:

»Deras vistelse på ön varade bara i tre månader, men under dessa omständigheter måste det ha känts som en evighet. Trots den mardrömslika vintern var George och Frédéric mycket lyckliga – och Frédéric arbetade på de tjugofyra preludierna.»

Våren kom tidigt det året, och den stränga vintern var snart glömd. Senare skrev George Sand:

»När sörjan och dimman i Paris gör mig deprimerad sluter jag ögonen och ser som i en dröm det grönskande berget, de kala klipporna och den ensamma palmen avteckna sig mot den rosaskimrande himlen.»

Olav Thulesius
professor emeritus,
Trondheim och Kuwait

Referenser

- Stålberg K. Paris på de älskandes tid. Stockholm: Norstedts, 1998.
Sand G. A winter in Mallorca. Meudt, Germany: Classic Collection Carolina, 1998.
Graves R. Majorca observed. Barcelona: La Foradada, 1997.
Brown P. Frédéric Chopin. Musikens Mästare. Örebro: Libris, 1995.